

LERUM
mer än du tror

Risk- och sårbarhetsanalys (RSA) för Lerums kommun

2019-08-13
Bertil Håkanson, Jan-Peter Stål, Michael Marklund och Peter Zerpe,
Lloyd's Register

Innehåll

1	Inledning.....	5
2	Syfte och mål med en risk- och sårbarhetsanalys	6
	2.1.1 Samhällsviktig verksamhet	6
	2.1.2 Kritiska beroenden.....	6
	2.1.3 Maximal avbrottstid.....	6
3	Avgränsningar	7
4	Sammanfattning av kommunens förmåga till krishantering	8
5	Lerum kommuns organisation	9
	5.1.1 Kommunstyrelsen	9
	5.1.2 Individnämnd.....	9
	5.1.3 Miljö- och byggnadsnämnd	9
	5.1.4 Överförmyndarnämnd.....	9
	5.1.5 Kommunens förvaltningsorganisation	9
	5.1.6 Kommunala bolag (helt eller delvis ägda av Lerums kommun)	10
6	Beskrivning av kommunen och dess geografiska område	9
	6.1.1 Arbete och pendling.....	11
	6.1.2 Antal invånare per distrikt	11
	6.1.3 Generell riskbild	11
7	Beskrivning av arbetsprocess och metod.....	13
8	Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område	14
	8.1.1 Nationella samhällsviktiga sektorer.....	14
	8.1.2 Identifierade verksamheter som bedrivs i Lerums kommuns regi och som ingår i en samhällsviktig sektor enligt ovan.	14
	8.1.3 Annan huvudman.....	14
9	Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet.....	16
	9.1 Kommunövergripande stab och ledning	16
	9.1.1 Kommunikation och digitalisering	16
	9.1.2 Skydd och säkerhet samt krishantering.....	16
	9.2 Sektor Samhällsbyggnad	17
	9.2.1 Vatten- och avloppsförsörjning	17
	9.2.2 Renhållning.....	17
	9.2.3 Miljö- och hälsoskydd	17
	9.2.4 Måltidsservice.....	17
	9.2.5 Snöröjning	18
	9.3 Sektor Stöd och Omsorg.....	18
	9.3.1 Vård och omsorg – Boende (särskilt-, korttids- och LSS-boende)	18
	9.3.2 Vård och omsorg – Boende (hemtjänst i ordinärt boende, rehab, sjuksköterska, boendestöd m.m.)	18
	9.3.3 Socialtjänst	19

9.4	Sektor Lärande	19
9.4.1	Förskola, skola/särskola och fritidshem.....	19
9.5	Räddningstjänst	19
10	Identifierade och prioriterade risker för kommunen och kommunens geografiska område.....	20
10.1.1	Riskmatris	20
10.1.2	Identifierade risker:.....	20
11	Krisberedskap	22
11.1.1	Krisledningsorganisationen	22
11.1.2	Tjänsteperson i beredskap, TiB	22
11.1.3	Kriskommunikation	22
11.1.4	Utbildning och övning av krisledningsorganisationen.....	22
11.1.5	Krisledningsgrupp och krisledningsnämnd.....	23
11.1.6	Aktivering av organisationen.....	23
11.1.7	Stödfunktioner för kommunal krisledningsorganisation.....	23
12	Prioriterade behov av kommunövergripande åtgärder för ökad förmåga	24
12.1.1	Kommunikation	24
12.1.2	Lokaler.....	24
12.1.3	Reservkraft	24
12.1.4	Drivmedel	24
12.1.5	Nödvatten	25
12.1.6	Klimatrelaterade åtgärder	25
12.1.7	Sektorernas krisledningsförmåga.....	25
12.1.8	Personalförsörjning	25
12.1.9	Central krisledning	25
12.2	Förvaltningsledningen har prioriterat följande fokusområden av samhällsstörningar att arbeta med under mandatperioden.....	26

1 Inledning

Lagen (2006:544) om kommuner och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap anger att kommunen ska analysera vilka extraordinära händelser som kan inträffa i kommunen samt hur dessa händelser kan påverka den egna verksamheten och det geografiska området.

Resultatet ska värderas och sammanställas i en risk- och sårbarhetsanalys.

2 Syfte och mål med en risk- och sårbarhetsanalys

Syftet med en risk- och sårbarhetsanalys är att minska sårbarheten, stärka krisberedskapen samt beskriva och kommunicera en riskbild för hela kommunens geografiska område.

Målet är att genom en väl utvecklad kontinuitetshantering skapa en uthållig och robust kommunal verksamhet, som kan stå emot störningar, kriser och extraordinära händelser.

Enligt gällande lagstiftning ska kommunen senast den 31 oktober, under första kalenderåret efter val till kommunfullmäktige, redovisa en övergripande risk- och sårbarhetsanalys till länsstyrelsen.

En uppföljning av risk- och sårbarhetsanalysens effekt ska årligen lämnas in till länsstyrelsen senast den 15 februari.

Denna risk- och sårbarhetsanalys är upprättad i enlighet med den föreskrift som Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har fastställt (MSBFS 2015:5).

I föreskriften finns ett antal begrepp som behöver förklaras.

2.1.1 Samhällsviktig verksamhet

En samhällsviktig verksamhet uppfyller minst ett av följande villkor:

- Bortfall av eller svår störning i verksamheten kan, ensamt eller tillsammans med händelser i andra verksamheter, på kort tid leda till att en allvarlig kris inträffar i samhället.
- Verksamheten är nödvändig eller väsentlig för att en redan inträffad kris i samhället ska kunna hanteras för att minimera skadeverkningarna.

2.1.2 Kritiska beroenden

Beroenden som är avgörande för att samhällsviktiga verksamheter ska fungera. Dessa karaktäriseras av att ett bortfall eller en störning i beroendet, relativt omgående leder till att en allvarlig kris eller en extraordinär händelse inträffar. Interna kritiska beroenden är sådant som kommunen kan hantera och påverka inom de egna verksamheterna.

Externa kritiska beroenden är sådant som kommunen inte kan hantera eller påverka själv.

2.1.3 Maximal avbrottstid

Maximal avbrottstid anger hur länge ett kritiskt beroende för en samhällsviktig verksamhet kan vara ur funktion, utan att riskera liv/hälsa eller samhällets funktionalitet.

3 Avgränsningar

Denna analys hanterar enbart de samhällsviktiga verksamheter där kommunen är huvudman.

Analysen av verksamheternas kritiska interna och externa beroenden har begränsats till första leveransnivå i beroendekedjan.

4 Sammanfattning av kommunens förmåga till krishantering

En god förmåga till krishantering är en förutsättning för upprätthållandet av samhällsviktiga verksamheter.

Styrkan i kommunen bygger på ett delegerat ansvar och en flexibel, handlingskraftig organisation, oavsett om verksamheten drivs i kommunal eller privat regi.

Den centrala krisledningen har en god förmåga att verka i flera olika funktioner och roller, även om det ligger utanför det normala ansvarsområdet. Förmågan har prövats vid ett antal störningar under senare år. Däremot finns ett behov av kompletterande utbildning och övning i krisledning och krishantering inom respektive sektor samt uppdatering av den centrala krisledningsorganisationens planverk.

Efter workshop med förvaltningsledningen prioriterades följande fokusområden för att öka kompetens och förmåga att hantera samhällsstörningar. Denna prioritering gjordes oberoende av [genomförd riskvärdering](#), då dessa händelser ansågs mest akut för utveckling av krishanteringsförmågan. Dessa är:

- IT-haveri
- Storm/väder
- Skred
- Långvarigt strömavbrott

5 Lerum kommuns organisation

Under kommunfullmäktige består organisationen av:

5.1.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen är kommunens ledande politiska organ med helhetsansvar för kommunens verksamheter, utveckling och ekonomiska ställning. Kommunstyrelsen ansvarar för att leda hela förvaltningen och för all den verksamhet som kommunen gör för invånarna. Utöver detta ska kommunstyrelsen även leda och samordna kommunens alla angelägenheter och ha uppsikt över sådan verksamhet som bedrivs i kommunala bolag.

Kommunstyrelsen har fyra utskott som förbereder frågor för beslut i kommunstyrelsen. Dessa är:

- Arbetsutskottet
- Samhällsbyggnadsutskottet
- Lärandeutskottet
- Stöd- och omsorgsutskottet

Kommunstyrelsens Arbetsutskott är tillika Krisledningsnämnd.

5.1.2 Individnämnd

Individnämnden ska fullgöra kommunens uppgifter avseende myndighetsutövning mot enskild på socialtjänstens och det offentliga utbildningsväsendets område såväl som inom alkohollagstiftning samt enligt viss annan lagstiftning, exempelvis omhändertagande enligt lagen om vård av unga, hemtjänst i ordinärt boende, särskilt boende och anhörigvård samt serveringstillstånd.

5.1.3 Miljö- och byggnadsnämnd

Miljö- och byggnadsnämnden ansvarar för kommunens myndighetsutövning när det gäller byggnadsfrågor samt miljö- och hälsoskydd. Nämnden beslutar om bygglov i kommunen.

5.1.4 Överförmyndarnämnd

Överförmyndarnämnden har tillsyn över gode män och förvaltare samt särskilt förordnade förmyndare och föräldrar som förvaltar omyndiga barns pengar. Nämnden ansvarar även för att utse och utöva tillsyn över god man till ensamkommande barn.

5.1.5 Kommunens förvaltningsorganisation

Kommundirektören är kommunens högsta tjänsteman och har ett samordningsansvar för kommunens förvaltningsorganisation. Förvaltningen har tre sektorer för kärnverksamheterna stöd och omsorg, samhällsbyggnad och lärande.

Varje sektor leds av en sektorchef.

För stöd till dessa kärnverksamheter finns Stab och Utveckling. Kommunens förvaltningsledning består av kommundirektör, de tre sektorcheferna, chef Stab och utveckling, chef Kommunikation och digitalisering, ekonomichef och HR-chef.

Lerums kommun har cirka 2 700 anställda på fler än 100 arbetsplatser

5.1.6 Kommunala bolag (helt eller delvis ägda av Lerums kommun)

1. AB Aspenäs villastad	(100%)
2. Lerum Energi AB	(100%)
3. Lerum Fjärrvärme AB	(100%)
4. Hedehem	(100%)
5. Förbo	(21%)
6. Gryaab	(4,8%)
7. Renova	(1,3%)

6 Beskrivning av kommunen och dess geografiska område

Kommunen ligger geografiskt 2 mil nordost om Göteborg och angränsar till kommunerna Partille, Härryda, Ale och Alingsås. Kommunen är 308 kvadratkilometer stor.

En stor del av ytan täcks av skog och det finns ett stort antal sjöar. Totalt finns det ca 3 800 registrerade företag i kommunen (både vilande och aktiva). Majoriteten ca 90 % av företagen är mikroföretag med 1-5 anställda. Den största arbetsgivaren i Lerums Kommun är kommunen med 2 709 anställda varav 2 200 är kvinnor.

Kommunen ligger längs E20 och Västra stambanan som genomkorsar kommunen från sydväst mot öster. Västra stambanan förbinder Sveriges två största städer, Stockholm och Göteborg där även transporter av farligt gods förekommer.

Järnvägen passerar tätorterna Lerum, Stenkullen och Floda.

Säveån rinner genom kommunen och har sitt källområde i sjön Mjörn.

6.1.1 Arbete och pendling

Den största offentliga arbetsgivaren är Lerums kommun och den största privata är Humana Omsorg AB.

Cirka 13 900 invånare lämnar varje dag Lerums kommun för att arbeta i en annan kommun. Drygt 3 900 pendlar till kommunen för att arbeta.

Kommunens befolkning uppgår till cirka 42 100 personer och ökar stadigt.

Ca 90 procent av befolkningen bor i tätorter och 10 procent bor i glesbygd.

6.1.2 Antal invånare per distrikt

Lerums distrikt	~ 20 600.
Skallsjö distrikt	~ 10 800.
Stora Lundby distrikt	~ 9 000.
Östads distrikt	~ 1 700.

6.1.3 Generell riskbild

Genom Lerums kommun finns både motorväg och järnväg. Längs dessa passerar ett stort flöde av trafik såväl person- som godstransporter.

Inom kommunen finns riskanläggningen Seveso-anläggningen Gråbo Dynamit AB.

Olika former av väderhändelser som kan leda till att samhällsviktiga verksamheter påverkas negativt är åska, skyfall och långvarig torka.

Översvämning av Säveån, Lerån och Alebäcken samt de sjöar de rinner genom ingår i riskbilden.

Den pågående klimatförändringen med bland annat risk för höga temperaturer ökar sannolikheten för omfattande skogsbränder.

I Lerums centrum finns flera områden med hög risk för skred. Det största hotet för skred och ras är konsekvensen av dammbrott med höga, snabba flöden som följd. Ett skred drabbar bland annat viktiga samhällsfunktioner så som västra stambanan, E20, äldreboende och skola.

Inom Lerums kommun längs Sävån klassas ca 7 % av markytan som hög risknivå för skred, och ca 8% som medelhög nivå av kommunens totala yta.

Åtgärder som planeras och behöver utföras för att stärka befintlig bebyggelse och anläggningar, är anläggning av erosionsskydd, underhåll och komplettering av befintliga erosionsskydd samt avschaktning för att ta bort jordmassor.

7 Beskrivning av arbetsprocess och metod

Risk- och sårbarhetsanalysen grundas på den kommunövergripande analys som genomförts med förvaltningsledningen under workshop 1 (WS 1). Här identifierades vad som kan hota det som är skyddsvärt samt kommunens och det geografiska områdets samhällsviktiga verksamheter och funktioner.

Respektive kommunsektor och dess verksamheter har därefter bedrivit arbetet i två steg genom workshop 2 och 3:

Workshop 2 (WS 2) Samhällskonsekvensanalys – för att identifiera samhällsviktiga åtaganden och funktioner med interna och externa beroenden, samt maximala tolerabla avbrottstider. Denna genomfördes med ledningsgruppen för respektive sektor.

Workshop 3 (WS 3) Förmågebedömning – för att belysa nuvarande alternativa åtgärder samt förslag på kompletterande åtgärder, i syfte att stärka förmågan att hantera störningar i verksamheten och samhällsviktiga åtaganden. Denna genomfördes med respektive sektors verksamhetsansvariga och sakkunniga.

8 Identifierad samhällsviktig verksamhet inom kommunens geografiska område

8.1.1 Nationella samhällsviktiga sektorer

De samhällssektorer som, enligt MSB, omfattar samhällsviktiga funktioner och verksamheter:

1. Energiförsörjning
2. Finansiella tjänster
3. Handel och industri
4. Hälso- och sjukvård samt omsorg
5. Information och kommunikation
6. Kommunalteknisk försörjning
7. Livsmedel
8. Offentlig förvaltning
9. Skydd och säkerhet
10. Socialförsäkringar
11. Transporter

8.1.2 Identifierade verksamheter som bedrivs i Lerums kommuns regi och som ingår i en samhällsviktig sektor enligt ovan.

- Eldistribution
- Fjärrvärme
- Dricksvattenförsörjning
- Spillvattenhantering/avlopp
- Miljö- och hälsoskydd
- Renhållning
- Socialtjänst, vård och omsorg
- IT/Telefoni/Kommunikation
- Måltidsservice
- Snöröjning
- Skydd och säkerhet samt krishantering
- Förskola, fritidshem

8.1.3 Annan huvudman

Identifierade samhällsviktiga verksamheter inom Lerum kommuns geografiska område som inte har kommunen som huvudman. Det ankommer på respektive huvudman att göra motsvarande analys.

- Bjarke Energi, Vattenfall Eldistributions AB
- Drivmedelsstationer
- Banker
- Vårdcentraler
- Post Nord
- Telia Fibernät

- Telia telefoni
- Livsmedelsbutiker
- Polis och bevakningsföretag
- Arbetsförmedling
- Försäkringssystem
- Socialförsäkringssystem
- Logistikföretag
- Västtrafik
- Trafikverket E 20 och Västra stambanan
- Transportföretag

9 Identifierade kritiska beroenden för kommunens samhällsviktiga verksamhet

Här beskrivs samhällsviktiga verksamheter samt några av de interna och externa kritiska beroenden som är avgörande, för att de verksamheter som har kommunen som huvudman ska fungera.

Faller en eller flera av beroendena bort helt eller delvis kan detta leda till allvarliga störningar i verksamheten.

Identifierade kritiska beroenden redovisas utan inbördes ordning.

Dokumentation med detaljerad redovisning av respektive workshop, som ligger till grund för denna analys, finns hos verksamhetsansvariga inom kommunen.

9.1 Kommunövergripande stab och utveckling

9.1.1 Kommunikation och digitalisering

IT-infrastruktur

IT-infrastruktur är en samhällsviktig verksamhet. Samhällets funktioner är beroende av att verksamheten fungerar.

Kritiska beroenden är:

- Personal med särskild kompetens
- Verksamhetsanpassade lokaler
- System- och informationssäkerhetsanalyser
- El
- Extern personal med specialistkompetens
- Datakommunikation
- Drivmedel reservkraft

Kommunikation

Vid allvarliga händelser ökar efterfrågan på information kraftigt. Snabb, tillförlitlig och aktuell information bidrar till att hålla samtliga aktörer informerade och minskar ryktesspridning och spekulationer.

Kritiska beroenden är:

- Hemsida och sociala media
- Telefonisystem
- Tillgång till personal
- Upplysningscentral/Kundcenter KomIn

9.1.2 Skydd och säkerhet samt krishantering

Skydd av kommunala verksamheters funktion mot sabotage och skadegörelse samt en fungerande krishantering är samhällsviktig.

För att kunna uppfylla de krav som ställs på en kommun vid kriser, finns det olika typer av resurser som kommunens krishanteringsorganisation behöver disponera.

Kritiska beroenden är:

- Uppdaterade planer och styrdokument
- Ledningsplats med teknik för krisledning
- Personal med särskild kompetens
- TiB-funktion
- Kommunikation
- El

9.2 Sektor Samhällsbyggnad

9.2.1 Vatten- och avloppsförsörjning

Fungerande vatten- och avloppsförsörjning är en samhällsviktig verksamhet. Avbrott i försörjningen leder snabbt till störningar i samhället.

Kritiska beroenden är:

- Fungerande dagvattensystem/VA-ledningsnät
- Elförsörjning till pumpar
- Tillgång till underhållspersonal och reservdelar
- IT- och verksamhetssystem
- Reservkraft
- Drivmedel till reservkraft

9.2.2 Renhållning

Hämtning och hantering av avfall är en samhällsviktig verksamhet. Ett kommunalt ansvar men bedrivs på entreprenad genom avtal med Renova AB.

Kritiska beroenden är:

- Kommunikation
- Personal med särskild kompetens
- Fordon och drivmedel
- Framkomlighet på gator och vägar

9.2.3 Miljö- och hälsoskydd

Större sjukdomsutbrott eller omfattande eller allvarliga brister i livsmedelshygien innebär fara för liv och hälsa.

Tillgång på fungerande tillsynsverksamhet inom smittskydd och livsmedelskontroll är samhällsviktiga verksamheter.

Kritiska beroenden är:

- Tillgång på personal med kompetens
- IT- och verksamhetssystem

9.2.4 Måltidsservice

Kommunens centrala kök för tillagning och distribution av livsmedel är en samhällsviktig funktion.

Kritiska beroenden är:

- Verksamhetslokaler med utrustning
- Personal med särskild kompetens
- Vatten och avlopp
- Elförsörjning
- Kommunikation
- Transporter
- Drivmedel

9.2.5 Snöröjning

Ett fungerande vägnät är avgörande för att samhället ska fungera.

Händelser i form av t.ex. snöoväder eller olyckor kan leda till störningar och påverka samhällets funktioner.

Kritiska beroenden är:

- Personal med särskild kompetens
- Drivmedel
- Externa entreprenörer

9.3 Sektor Stöd och Omsorg

9.3.1 Vård och omsorg – Boende (särskilt-, korttids- och LSS-boende)

För att säkerställa boenden och omvårdnad av äldre samt personer med särskilda behov finns flera kritiska beroenden:

- Personal och personal med delegation
- Verksamhetsanpassade lokaler
- Vatten och avlopp
- Transporter och framkomlighet på vägnätet
- IT- och verksamhetssystem
- El och värme
- Medicinteknisk utrustning
- Handlingsplaner och rutiner
- Sanitets- och hygienprodukter
- Avfallshantering
- Fungerande matleveranser
- Specialkostregister
- Telefoni och fax

9.3.2 Vård och omsorg – Boende (hemtjänst i ordinärt boende, rehab, sjuksköterska, boendestöd m.m.)

- Personal och personal med delegation
- Verksamhetsanpassad lokal för personal
- Handlingsplaner och rutiner
- Medicinteknisk utrustning
- El och värme

- IT- och verksamhetssystem
- Sanitets- och hygienprodukter
- Fungerande matleveranser
- Specialkostregister
- Telefoni och fax
- Trygghetslarm
- Transport/logistik/fordon

9.3.3 Socialtjänst

Varje kommun svarar för socialtjänsten inom sitt område. Kommunen har det yttersta ansvaret för att de som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialtjänst är en samhällsviktig verksamhet.

Kritiska beroenden är:

- Personal med särskild kompetens
- IT-system
- Verksamhetslokaler
- Fysisk säkerhet för personal
- Vatten för personal
- El
- Internet och telefoni
- Samverkansaktörer (socialjour)

9.4 Sektor Lärande

9.4.1 Förskola, skola/särskola och fritidshem

Omsorg om barn är en samhällsviktig verksamhet och en förutsättning för att kunna bemanna och upprätthålla samhällsviktiga funktioner och åtaganden.

Kritiska beroenden är:

- Personal
- Specialkostregister
- Vatten
- Toaletter och avlopp
- Livsmedel
- Fjärrvärme
- Verksamhetsanpassade lokaler
- El
- Telefoni, internet och verksamhetssystem

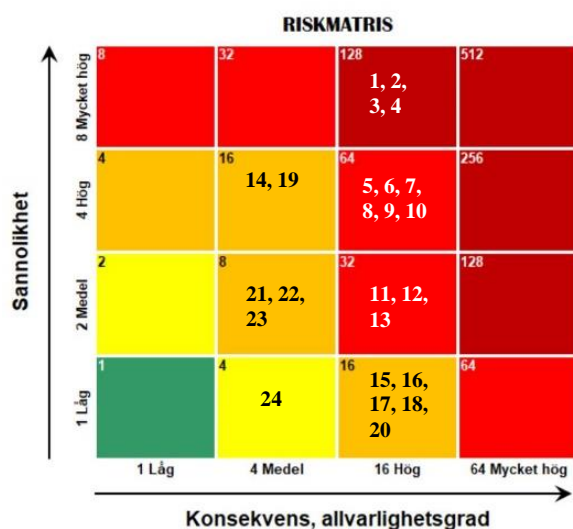
9.5 Räddningstjänst

Räddningstjänst är en samhällsviktig funktion som bedrivs genom kommunens medlemskap i Räddningstjänsten Storgöteborg. Räddningstjänsten Storgöteborg identifierar kritiska beroenden i sin risk- och sårbarhetsanalys.

10 Identifierade och prioriterade risker för kommunen och kommunens geografiska område.

Nedan redovisas resultatet av workshop 1 med förvaltningsledningen:
Följande risker kan få negativa konsekvenser för samhällsviktiga verksamheter och kan leda till allvarliga konsekvenser för människor, miljö, egendom och samhällets funktionalitet.

10.1.1 Riskmatris

10.1.2 Identifierade risker:

1. Skred	128
2. Storm, skyfall	128
3. Skogsbrand	128
4. Stor personalbrist	128
5. Förgiftat dricksvatten	64
6. Utsläpp farligt gods	64
7. Långvarigt strömavbrott	64
8. Pågående dödligt våld	64
9. Terrorattentat	64
10. Värmebölja, svår värme	64
11. Problem att ta sig fram på vägar – transporter	32
12. Social oro	32
13. Brand i verksamhetslokal	32
14. Olycka motorväg	16
15. Förtroendekris	16
16. Matförgiftning	16
17. Tågolycka västra stambanan	16
18. Händelse i annan kommun/omvärld	16
19. Problem i matleveranser till verksamheter	16
20. Epidemi	16

Risk- och sårbarhetsanalys 2019-2022

21. Vattenbrist	8
22. Högt vatten, översvämning	8
23. IT-haveri	8
24. Renhållning	4

Riskvärdet är en produkt av sannolikhet och konsekvens.

11 Krisberedskap

I Lerums kommun finns beredskap för att hantera samhällsstörningar. Kommunens krisledningsgrupp har det operativa ansvaret för att minska negativa konsekvenser för kommunen.

11.1.1 Krisledningsorganisationen

Krisledningsorganisationen består av krisledningsnämnd, krisledningsgrupp, krisledningsstab och krisinformation.

Krisledningsgruppen består av kommundirektör, säkerhetschef och informationschef. Krisledningsgruppen understöds av en krisledningsstab.

- Krisledningsgruppen har en god förmåga att verka i flera olika funktioner och roller, även om det ligger utanför det normala ansvarsområdet.
- Vid större händelse äger krisledningen tillträde till flertal rum i kommunhuset i Lerum. I händelse av elbortfall finns reservkraft att tillgå.

11.1.2 Tjänsteperson i beredskap, TiB

Lerums kommun har en funktion för att, oavsett tidpunkt på dygnet garantera tillgänglighet, beredskap och förmåga att hantera händelser av både allvarlig och mindre allvarlig karaktär, samt annan form av störning i sin organisation eller sitt geografiska område.

TiB:s uppdrag är att oavsett veckodag och tid på dygnet:

- Garantera extern och intern tillgänglighet vid kris
- Vid risk för eller inträffad oplanerad störning samla in information om aktuellt läge, värdera situationen och agera utifrån aktuell handlingsplan
- Vid behov aktivera hela eller delar av kommunens krisorganisation
- Företräda Lerums kommun i extern samverkan

TiB lyder i sin roll direkt under kommundirektören. TiB bistår ordinarie verksamhet så att kommunen oavsett tid på dygnet kan upprätthålla tillgänglighet, beredskap och förmåga att vidta rätt åtgärder på ett tidigt stadium.

11.1.3 Kriskommunikation

I kommunikation ingår bland annat följande arbetsuppgifter: Upplysningscentral samt omvärldsbevakning. I en händelse som gör att ordinarie webbsida ligger nere kan kommunen starta en ny för krisen. Kommunen använder sig även av andra sociala medier för att få ut informationen, dessa är inte i beroende av lerum.se.

11.1.4 Utbildning och övning av krisledningsorganisationen

Enligt kommunens krisledningsplan ska minst en krisberedskapsövning genomföras per mandatperiod. Utöver detta tillkommer utbildningar och övningar utifrån behov som identifierats i olika delar av organisationen.

I kommunens krisledningsplan finns övningsschema som visar hur, när och vilka som ska få någon form av utbildning/övning i krishantering under året.

11.1.5 Krisledningsgrupp och krisledningsnämnd

Krisledningsgruppen leder och samordnar de kommunala insatserna som krävs. Krisledningsgruppen sköter även kontakterna med media.

Om Lerum drabbas av en större kris eller katastrof, en så kallad extraordinär händelse, kommer krisledningsnämnden att inkallas.

Krisledningsnämnden består av kommunens fem kommunalråd, nämnden skall ha en ordförande och två vice ordförande. Nämnden skall fatta beslut om åtgärder och insatser som antingen kostar mycket pengar, eller som på ett betydande sätt påverkar kvaliteten i kommunens service eller myndighetsutövning. De ska även garantera att besluten fattas på demokratiska grunder.

11.1.6 Aktivering av organisationen

Larm till kommunen, internt eller externt går till Tjänsteperson i Beredskap som kontaktar berörd sektorchef, kommundirektören samt informationschef. Krisledningsgruppen sammankallas av kommundirektören och vid behov kan delar av krisledningsstaben kallas in. Krisledningsgruppen leder och ansvarar för krishanteringen med stöd av berörd sektorchef.

Vid en samhällsstörning aktiveras de delar av organisationen som är relevanta för händelsen. Vid större samhällsstörningar, som kommunstyrelsens ordförande bedömer vara extraordinär, träder kommunens krisledningsnämnd in som kommunens högsta ledning.

Krisledningsnämnden består av kommunstyrelsens arbetsutskott.

11.1.7 Stödfunktioner för kommunal krisledningsorganisation

POSOM (psykosocialt omhändertagande)

POSOM består av en styrgrupp och en stödgrupp. POSOM skall kunna aktiveras vid allt från stora katastrofer till allvarliga händelser av mindre storlek. POSOM aktiveras vid en allvarlig händelse när behovet av stöd går utöver ordinarie resursers kapacitet, antingen innan ordinarie verksamhet hunnit organiseras eller då deras resurser inte räcker till. Det är det aktuella behovet som avgör vilka insatser som POSOM genomför.

Frivilliga resursgruppen, FRG

FRG skall tillhandahålla en ledning till de grupper av frivilliga som används vid insatser. Ledningsförmågan kan också omfatta spontant frivilliga som kan tillkomma utöver de som ingår i ordinarie FRG.

12 Prioriterade behov av kommunövergripande åtgärder för ökad förmåga

Här redovisas förslag på kommunövergripande åtgärder. Dokumentation med detaljerad redovisning av respektive workshop, som ligger till grund för denna analys, finns hos verksamhetsansvariga inom kommunen.

12.1.1 Kommunikation

Lerums kommun har en i grunden stabil telefonlösning som bygger på mobil kommunikation. Systemet är beroende av fungerande datasystem och störningar i dessa leder till störningar i telefonlösningen.

Som reserv till den mobila kommunikationen finns det fasta teleförlbindelser till ett antal enheter.

- Inled och genomför en lednings- och sambandsanalys för krisledning med stöd av MSB
- Utred möjlighet att kommunicera via nödradiosystem

12.1.2 Lokaler

Alla verksamheter är beroende av anpassade lokaler för att bedriva verksamhet. Skulle hela eller delar av dessa slås ut äventyras verksamhetens förmåga att utföra sina åtaganden.

- Upprätta en lista på strategiska lokaler, t.ex. ledningsplatser, samhällsviktiga verksamheter och trygghetspunkter och planera t.ex. reservkraft

12.1.3 Reservkraft

Huvuddelen av samhällsviktiga åtaganden och funktioner är beroende av el.

- Inventera behov av mobila reservverk som en kommunövergripande resurs
- Komplettering med handskar för anslutning av mobil reservkraft för:
 - Äldreboenden som inte planeras för stationär reservkraft
 - Prioriterade lokaler för skolor och förskolor
- Verksamheterna, t.ex. äldreboende, skolor och förskolor samt övriga samhällsviktiga verksamheter bör planera för att klara sig utan el under en utsträckt tid

12.1.4 Drivmedel

Drivmedel behövs främst för kommunens fordon och reservverk.

- Inför som regel att samtliga fordon ska ha minst halv tank efter nyttjande
- Komplettera eventuellt med en kommunal farmartank för diesel och bensin med storlek baserat på bedömt behov
- Upprätta ett planeringsunderlag för hur ofta reservkraftaggregaten behöver fyllas på med drivmedel samt avtal och logistik kring detta

12.1.5 Nödvatten

Vid avbrott i dricksvattenförsörjningen krävs nödvatten för att svara mot verksamhetens och allmänhetens basala behov.

- Inventera de samhällsviktiga verksamheternas behov av utrustning för att kunna ta emot och hantera nödvatten
- Utred möjligheter till anslutning för trycksättning av nödvatten vid äldreboende och andra prioriterade verksamheter

12.1.6 Klimatrelaterade åtgärder

Kommunen har en väl utvecklad klimatanpassningsplan daterad 2015-12-18 med beskrivning av klimatrelaterade risker och åtgärdsförslag avseende:

- Kommunikationer
- Tekniska försörjningssystem
- Bebyggelse och byggnader
- Planering, detaljplan och bygglov
- Areella näringar och turism
- Naturmiljö
- Människors hälsa

Åtgärdsförslagen är prioriterade och när i tid dessa bör genomföras samt ansvarig. Förslag:

- Komplettera med kartering för skyfall
- Säkerställ att Klimatanpassningsplanen är känd och ett levande dokument där uppföljning sker årligen

12.1.7 Sektorernas krisledningsförmåga

Utbildning och övning är en förutsättning för en effektiv och framgångsrik hantering av kriser och störningar.

Förslag:

- Utbilda och genomför krisledningsövningar med respektive sektors ledningsgrupp
- Uppdatera och gör krisledningsplanen känd i organisationen

12.1.8 Personalförsörjning

- Upprätta kommunövergripande bemanningsplan
- Genomför inventering av personal med särskild kompetens

12.1.9 Central krisledning

Nuvarande krisledningsorganisation och dess planverk som är från 2015 behöver omarbetas och anpassas till nuvarande kommunal organisation och arbetssätt.

12.2 Förvaltningsledningen har prioriterat följande fokusområden av samhällsstörningar att arbeta med under mandatperioden.

- IT-haveri
- Storm/väder
- Skred
- Långvarigt strömavbrott

Genom kunskap, kompetens, förståelse samt scenariorelaterade övningar i krishantering, ökar kommunens förmåga att hantera olika slag av allvarliga samhällsstörningar.